

Nyilvános konzultáció az MNB 2024. évi emlékérme-kibocsátási programjának tematikájáról

A Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) 1968 óta rendszeresen bocsát ki forint emlékérmeiket az ország jelentős történelmi-, tudományos-, kulturális eseményei, évfordulói és nemzetközi események kapcsán. Az MNB az emlékérme kibocsátásával szeretné felhívni a figyelmet közös értékeinkre, és hozzájárulni a méltó megemlékezéshez. Az MNB célja, hogy az emlékérme mellett, hogy törvényes fizetőeszközként értéket képviselnek, mindannyiunk számára szimbolikus értéket is hordozzanak, példaképeket állítsanak. Ezért az MNB a 2024. évi emlékérme-kibocsátási programhoz kapcsolódóan nyilvános konzultációt hirdet, amelynek keretében hozzászólhatnak a konzultációra bocsátott forint emlékérme tematikáihoz.

Az MNB a 2024-ben kibocsátandó forint emlékérme tematikájára vonatkozó végső döntését a nyilvános konzultáció tapasztalatait is figyelembe véve hozza meg, majd ezt követően kerül sor az emlékérme anyagának véglegesítésére, névértékének és technikai paramétereinek meghatározására.

A nyilvános konzultáció időpontja:

2023. március 01. – 2023. március 15.

Az eddigi gyakorlatnak megfelelően az MNB több szerv, szervezet véleményét is kikérte az emlékérme-kibocsátási program tematikájának összeállításához. A (Külgazdasági és Külügyminisztérium, Kulturális Diplomáciáért Felelős Helyettes Államtitkárságától, a Magyar Pénzverő Zrt.-től, Magyar Éremgyűjtők Egyesületétől, a Magyar Nemzeti Múzeumtól, a Magyar Női Uniótól, a Nemzeti Örökség Intézetétől) beérkezett javaslatok, valamint a már megkezdett gyűjtői sorozatok figyelembevételével a jegybank 2024. évre vonatkozó emlékérme-kibocsátási programjának tervezete az alábbiakban található.

ARANY EMLÉKÉRME TEMATIKA

V. László aranyforintja – „Középkori magyar aranyforintok” sorozat (8. elem):

A néhány hetes csecsemőként magyar királlyá koronázott V. László (1453–1457) tényleges trónra léptére 1453-ban került sor, ekkor kezdődött meg aranypénzverése is. Aranyforintjai a Luxemburgi Zsigmond uralkodása idején kialakult típust képviselték, előlapon négyrésztű címerpajzs, benne különböző elrendezésben uralmi területeinek (Magyarország, Ausztria, Csehország és Morvaország) címerelemei, a hátlapon a magyar lovagszent, Szent László álló alakjával. Az aranyforintok összesen kilenc alaptípusban, ezen belül számos éremképi, körirati és verdejegy-variációval készültek Körömcányán, Nagyszébenben és Nagybányán.

A 2012-ben indult Középkori magyar aranyforintok sorozat következő, 8. tagjaként „V. László aranyforintja” emlékérme kibocsátását tervezi az MNB. A sorozat eddigi elemei: I. Károly, I. Lajos, Mária, Zsigmond, Albert, I. Ulászló és Hunyadi János aranyforintja. A sorozat eddigi darabjainak

megfelelően azonos érmeképpel 1 dukát (3,491 g) súlyú, valamint négyszeres súlyú piedfort arany emlékérmé, valamint színesfém változat kerülne kibocsátásra.

Árpád-házi Szent Kinga (1224-1292) – „Árpád-házi magyar szentek” sorozat (4. elem)

Az Árpád-házi magyar királyné Szent Margit és Boldog Jolán legidősebb testvére, Lengyelország és Litvánia patrónája, a sóbányászok védőszentje. 1224. márciusában született IV. Béla magyar király és Laszkarisz Mária bizánci császári hercegnő első gyermekeként. 1239-ben feleségül ment V. Boleszláv lengyel fejedelemhez. Kinga a házasságába hozott teljes hozományával a tatárok elleni védekezést támogatta. A tatárjárást követően férjével együtt sóbányát nyitott, kolostorokat, kórházakat és templomokat alapított, építtetett.

A 2017-ben indult Árpád-házi magyar szenteket bemutató sorozat következő tagjaként Árpád-házi Szent Kinga tiszteletére azonos érmeképpel arany és színesfém emlékérmék kibocsátását tervezi az MNB. A sorozat eddig megjelent elemei: Árpád-házi Szent Margit, Szent Piroska és Szent Erzsébet emlékérmék.

EZÜST EMLÉKÉRME TEMATIKÁK

Dr. Oláh György kémiai Nobel-díjas tudós – „Magyar származású Nobel-díjasok” sorozat (8. elem):

A legrangosabb tudományos elismeréssel díjazott kémikus 1927. május 22-én született Budapesten. Felsőfokú tanulmányait a Budapesti Műszaki Egyetemen végezte kémia szakon, ahol 1949-ben doktorált, majd tanított. 1954-ben szerves kémiai kutatócsoportot alapított a Magyar Tudományos Akadémia újonnan létrehozott Központi Kémiai Kutatóintézetében. Az 1956-os forradalom után családjával együtt elhagyta Magyarországot. Előbb Kanadában éltek, majd 1965-ben az Egyesült Államokban telepedtek le. 1977-ben Kaliforniába költözött, ahol a Dél-kaliforniai Egyetem professzora, illetve a Loker Szénhidrogén-kutató Intézet igazgatója volt.

1994-ben kémiai Nobel-díjjal tüntették ki „a pozitív töltésű szénhidrogének tanulmányozása terén elért eredményeiért”.

Oláh György a tengerentúlról is folyamatosan tartotta a kapcsolatot a magyar kutatókkal. A Magyar Tudományos Akadémia 1990-ben tiszteleti tagjává választotta. 2017. december 19-én hunyt el, végakarata szerint Magyarországon helyezték örök nyugalomra.

Dr. Herskó Ferenc kémiai Nobel-díjas orvos, biokémikus – „Magyar származású Nobel-díjasok” sorozat (9. elem):

Herskó Ferenc 1937. december 31-én született Karcagon. Zsidó származása miatt a családot munkaszolgálatra kényszerítették, ahonnan épségben tértek vissza. A család 1950-ben kivándorolt Izraelbe. A Jeruzsálemi Héber Egyetemen 1965-ben orvosi diplomát szerzett, rá három évre PhD fokozatot. Ezután két évig posztdoktori ösztöndíjjal San Franciscóban fehérjékkel kapcsolatos kutatásokat végzett. Jelenleg a Rappaport Family kutatóintézet professzora. 2004-ben kémiai Nobel-díjat kapott a sejtbiológia terén, azon belül is a fehérjelebontás vizsgálatában végzett kutatásainak egyedülálló eredményeiért, az ubikvitin közvetítette fehérje-lebontás felfedezéséért.

Az MNB 2012-ben „Magyar származású Nobel-díjasok” megnevezéssel emlékérmé-sorozatot indított azzal a céllal, hogy méltó emléket állítson honfitársainknak, tisztelve a különböző tudományokban, művészetekben elért kimagasló eredményük előtt. 2024-ben a sorozat részeként Dr. Oláh György és Dr. Herskó Ferenc tiszteletére a sorozatra jellemző paraméterek megtartásával ezüst és színesfém emlékérmék kibocsátását tervezi az MNB. A sorozat eddig megjelent elemei: Szent-Györgyi Albert, Wigner Jenő, Bárány Róbert, Zsigmondy Richárd, Hevesy György, Békésy György, Kertész Imre.

Salkaházi Sára (1899. május 11. – 1944. december 27.) újságíró, apáca születésének 125. és halálának 80. évfordulója

Boldog Salkaházi Sára a Szociális Testvérek Társasága apácanővére, közel száz magyarországi zsidó megmentője a nyilas rémuralom idején, vértanú. Tanulmányai végeztével tanítóként, majd az első világháború után újságíróként dolgozott. Már újságírói pályafutása alatt megmutatkozott írásaiban a kisebbségi csoportok iránti érzékenysége, ez csak tovább erősödött, mikor 1940-ben apáca lett a Szociális Testvérek Társasága rendben. Jótékonyági munkája mellett, gyermekeket tanított, gyermekkonyhát és szegényházat felügyelt. A nyilas rémuralom idején közel száz magyarországi zsidót mentett meg. Tettéért a nyilasok kivégezték.

Salkaházi Sára születésének 125. és halálának 80. évfordulója alkalmából az MNB ezüst és színesfém emlékérmé kibocsátását tervezi.

Kincsem nevű magyar versenyló (1874. március 17. – 1887. március 17.) születésének 150. évfordulója

Kincsem, a magyar lósport és lótenyésztés büszkesége 1874. március 17-én Blaskovich Ernő tápiószentmártoni lótenyésztő birtokán született. A versenyló szülei többszörös díjnyertes, Magyarországon tenyésztett, angol telivérek. Hazánkban és Európa számos országában „a legyőzhetetlen csodakanca” névvel illették. A sportsikerei révén világhírűvé vált magyar versenyló Európa több országában 13 versenypályán, 54 alkalommal állt rajthoz és minden alkalommal győzelmet aratott. Nevét a budapesti Kincsem park, valamint egy aszteroida is őrzi.

Az MNB Kincsem születésének 150. évfordulójára ezüst és színesfém emlékérmé kibocsátását tervezi.

Gróf Batthyány Lajos miniszterelnök és a 13 aradi vértanú kivégzésének 175. évfordulója

Az aradi vértanúkat a szabadságharc bukása után, 1849. október 6-án végezték ki, a bécsi forradalom és Latour hadügyminiszter meggyilkolásának első évfordulóján. Azóta a forradalom és szabadságharc vérbe fojtásának gyásznapiaként emlékezünk erre a napra, hiszen a megtorlással példát akart statuálni az osztrák kormányzat.

Aradon tizenhat honvédtiszt halt mártírhálált, a nemzeti emlékezet mégis elsősorban az ezen a napon kivégzett tizenhárom tisztet tartja számon. Az aradi vértanúk közül 4 főt (Kiss Ernő altábornagyot, Dessewffy Arisztid és Schweidel József vezérőrnagyot, Lázár Vilmos ezredest) lőpor és golyó általi, míg 9 táborno­kot (Pöltenberg Ernőt, gróf Leiningen-Westerburg Károlyt, Lahner Györgyöt, Aulich Lajost, Damjanich Jánost, Knézics Károlyt, Török Ignácot, Nagy Sándor Józsefet, gróf

Vécsey Károlyt) kötélt halálra ítélték. Ugyanezen a napon végezték ki Pesten az első felelős magyar kormány miniszterelnökét, gróf Batthyány Lajost.

Az MNB méltó emléket kíván állítani a magyar függetlenségért életüket adó mártíroknak, ezért ezüst és színesfém emlékérme kibocsátását tervezi.

Az MNB alapításának 100. évfordulója (1924. május 24.)

A magyar nemzet már az 1848-ban meghirdetett 12 pontban megfogalmazta a pénzügyeket szabályozó és felügyelő – a nemzeti függetlenség egyik garanciáját is jelentő – Nemzeti Bank megalapításának szükségességét. E törekvések azonban csak 1924. május 24-én, a Magyar Nemzeti Bank létesítéséről és szabadalmáról szóló V. törvénycikk elfogadását követően váltak valóra. Az így megalapított önálló és független magyar jegybank megeremtette a stabil nemzeti valutát, a pengőt, átvette az állami számlák vezetését és az államadósság kezelését, irányította az ország hiteléletét, befolyásolta a bankrendszer működését. Az Országgyűlés az Alaptörvény alapján 2013 szeptemberében fogadta el a Magyar Nemzeti Bankról szóló sarkalatos törvényt, amellyel megerősítette a jegybank függetlenségét, és biztosította a jogi keretrendszert a jegybank hatékony és eredményes működéséhez.

Az MNB alapításának 100. évfordulója tiszteletére a jegybank ezüst és színesfém emlékérme kibocsátására készül.

Magyarország az Európai Unió Tanácsának soros elnöke

Az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét a tagállamok látják el előre meghatározott sorrendben. A jelenleg érvényben lévő menetrend 2030-ig határozza meg a rotálódó tagállami sorrendet. A féléves elnöki periódusokat minden év júniusában és decemberében az állam- és kormányfőket tömörítő Európai Tanács rendes ülései zárják le. Féléves periódusokban követik egymást az Európai Unió Tanácsának megelőző, aktuális és következő soros elnökségéből álló EU Triók. Magyarország a 2010. január 1. és 2011. június 30. közötti spanyol-belga-magyar „eutrió” keretében töltötte be először a soros elnöki szerepet. Az elnökséget 2010 első felében Spanyolország, második felében Belgium látta el, majd a magyar elnökség következett 2011. január 1-jétől június 30-ig. 2024. július 1. – december 31. között ismét Magyarország tölti be az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét, immár másodszor, szintén a spanyol-belga-magyar „eutrió” keretében.

Az esemény tiszteletére az MNB ezüst és színesfém emlékérme kibocsátását tervezi.

XXXIII. Nyári Olimpiai és XVII. Paralimpiai Játékok

2024. július 26. és augusztus 11. között kerül megrendezésre a világ legnagyobb sporteseménye Párizsban, a XXXIII. Nyári Olimpiai és XVII. Paralimpiai Játékok. A francia főváros lett a második város a történelemben, amely háromszor ad otthont a nyári olimpiai játékoknak. Az olimpiai játékokat a „fények városában” először 1900-ban rendezték meg, ami a női sportolók részvételével, és a krikett olimpiai sportággá válásával vonult be a sporttörténelembe. A világverseny ezután 1924-ben tért vissza Párizsba, ez volt az utolsó Pierre de Coubertin elnöksége alatt, aki az újkori olimpiák megálmodójaként, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság egyik alapítójaként szorgalmazta, hogy a francia főváros gyakran legyen helyszíne a játékoknak.

Párizs tehát 2024-ben, száz évvel a legutóbbi alkalom után harmadszor nyitja meg kapuit a világ legrangosabb sporteseménye előtt.

Az MNB a világverseny megrendezésének alkalmából ezüst és színesfém emlékérme kibocsátását tervezi.

Baranya vármegye, Pécs – „Hazai vármegyék és vármegyeszékhelyek" sorozat (2. elem)

A dél-dunántúli Baranya vármegye különleges természeti adottságairól, klímájáról és történelmi városairól (Mohács, Szigetvár, Siklós) nevezetes. A vármegyében található, a Villányi-hegység lábánál, egyik jelentős borvidékünk is. A vármegyeszékhely Magyarország egyik legrégebben alapított városa, jelenleg az 5. legnagyobb települése. A várost a II. század elején a rómaiak alapították, Sopianae néven. Szent István király 1009-ben püspökséget hozott létre Pécsen, a XIV. században Nagy Lajos király itt alapította meg az ország első egyetemét, amely még ma is működik. A pécsi ókeresztény sírkamrák 2000-ben kerültek fel az UNESCO világörökségi listájára. A város 2010-ben Európa kulturális fővárosa lett.

Az MNB a 2022-ben indult magyar vármegyék és vármegyeszékhelyeket bemutató emlékérme-sorozat második elemeként, a betűrendi sorrend alapján, Baranya vármegye, Pécs megnevezéssel ezüst és színesfém emlékérme kibocsátását tervezi.

Körös-Maros Nemzeti Park – „Nemzeti Parkok" sorozat (7. elem)

Az 1997-ben alapított Körös–Maros Nemzeti Park a dél-alföldi területek egységes természetvédelmi kezelésének feladatát valósítja meg. A nemzeti park területe megközelítőleg 52 000 hektár, és 13 mozaikból áll. A terület két, egymástól jellegében jól elkülöníthető részre osztható: a Körös-vidékre és a Békés-Csanádi löszhátra. Az egyes területrészek az ősi táj töredékekben fennmaradt, jellemző élőhelyeinek, folyóinak, mocsarainak és pusztáinak egy-egy darabját hivatottak megőrizni az utókor számára. A Nemzeti Park területén 3 fokozottan védett és 71 védett növényfaj fordul elő. Kiemelt feladata az erdélyi hérics és bókoló zsálya állományainak fenntartása, amelyek hazánkban csak itt találhatóak.

A Magyar Nemzeti Bank a 2010-ben indult hazai nemzeti parkok sorozat folytatásaként ezüst és színesfém emlékérme kibocsátását tervezi a Körös-Maros Nemzeti Park tematikával.

SZÍNESFÉM EMLÉKÉRME TEMATIKÁK

Főőrség – „Nemzeti Hauszmann Program" sorozat (3. elem):

A Habsburg-ház trónfosztása és Horthy Miklós kormányzóvá választása után alakult meg a Magyar Királyi Testőrség, amely megőrizte a korábbi testőrségek hagyományait és a kor követelményeinek megfelelően látta el a napi szolgálatot a Budai Várban. Az új testület feladatkörét kiterjesztették Horthy Miklós kormányzó és családtagjainak védelmére is. Az őrszolgálat számára 1853-1854 között külön főőrségi épületet emeltek a budai Várban, az elit katonák szolgálati helyén, melyet 1901-ben elbontottak. A Főőrség új épülete Hauszmann Alajos tervei alapján 1903-ra épült fel, trófeákkal és katonai sikereket ábrázoló reliefekkel és domborművekkel díszítették. A Főőrségi épület földszintjén a szolgálati helyiségek, míg az emeleten a katonák körletei kaptak helyet. A második

világháborúban az épület megsérült, és később lebontásra került. A ma látható épület 2020-ban épült újjá és a Királyi Palota Hunyadi udvarában található.

A Főőrség elnevezésű színesfém emlékérmé a tervek szerint 2024-ben jelenik meg az összesen hét tagú „Nemzeti Hauszmann Program” emlékérmé-sorozat harmadik elemeként.

A szorgalmas és a rest leány – „Magyar népmesék rajzfilmsorozat” (4. elem):

1977-ben kezdődött a Magyar népmesék rajzfilmsorozat készítése a Pannónia Filmstúdió kecskeméti műtermében, amely összesen 100 epizódjával, 12,5 órányi anyagával a népmesék világába olyan hitelesen vezeti be a nézőt, hogy 2020. október 15-én a hungarikumok gyűjteményébe, azon belül a kulturális örökségeink közé került, a következő indoklással: „A magyar népmesékben rejlik különleges képi, zenei világ és narratíva teszi egyedi értékévé a rajzfilmsorozatot. A népmesék kedvessége, humora, ravaszsága, pajkossága hűen ábrázolja nemzetünk lelkét, érzéseit, valódi karakterét. Mindezek mellett, a határainkon innen és túl is széles elismertségnek örvendő Magyar népmesék rajzfilmsorozat epizódjaiban olyan örök igazságok, alapértékek fogalmazódnak meg, amelyek méltóvá teszik arra, hogy része legyen a Hungarikumok Gyűjteményének.” A szorgalmas és a rest leány népmese mesei archetipusokat és a köztük lévő konfliktusokat jelenít meg, megmutatva azt az alapigazságot, hogy „a jó elnyeri méltó jutalmát”.

A Magyar népmesék rajzfilmsorozatot bemutató érmesorozat negyedik elemeként tervezi kibocsátani a Magyar Nemzeti Bank „A szorgalmas és a rest leány” megnevezésű emlékérmét, „Az égig érő fa”, a „Király kis Miklós” és „A só” emlékérméket követve.

Kuvasz – „Magyar pásztor- és vadászkutya fajták” sorozat (6. elem):

A Kuvasz eredetileg Ázsiából származik és onnan került Magyarországra. A fajta nevének jelentése “védelmező” vagy “őrző”. Ezek az éber négylábúak már a középkorban szerepet kaptak a vadászatokon, később egyre inkább az otthonok, udvarok és nyájak védelmezőjévé váltak. A 15. századi írásos emlékek szerint Mátyás király uralkodásának idején a kuvasz kutya nagyon kedvelt állat volt a nemesek körében, akik medve- és farkasvadászathoz használták őket. A fajta tudatos tenyésztése csak a 20. században kezdődött el. A kuvasz megjelenése tetszetős, nemességet, erőt, bátorságot sugároz. Testalkata arányos, izmos teste küzdőképességről tanúskodik. Mozgása elegáns, tértölelő. Feje rendkívül nemes, számos fajtabélyeget hordoz, mely jellemzőkkel biztosan megkülönböztethető a rokon fajtáktól.

A „Magyar pásztor- és vadászkutya fajták” című sorozat folytatásaként színesfém emlékérmé kibocsátását tervezi a jegybank. A 2019-ben indult emlékérmé-sorozat keretében eddig a magyar vizsla, a komondor, a magyar agár és a mudi jelent meg.

Pannonhalma, Bencés Főapátság – „Nemzeti emlékhelyek” sorozat (11. elem):

A Pannonhalmi Bencés Főapátság a világörökség része, a magyar kereszténység bölcsője, fontos szellemi műhely. Híres iskolája ezeréves múltra tekint vissza, itt található a világ egyik legnagyobb szerzetesi könyvtára is. Géza fejedelem 996-ban Tours-i Szent Márton tiszteletére alapította a monostort. Az 1003 körül felszentelt templom az első évszázadok során többször is leégett. A zivataros történelmi események miatt, a ma álló templomot háromszor kellett újjáépíteni. Írásos források

alapján a templomot 1224-ben szentelték fel. Pannonhalma 1541-ben kapott főapátsági rangot, de a török háborúk idején végvárrá alakították, fél évszázadig pedig a szerzetesi élet is szünetelt. 2014-ben – hazánkban elsőként – nemzeti emlékhelyként került megjelölésre. 2024-ben így kettős évfordulót ünneplünk: egyrészt a Főapátság felszentelésének 800., másrészt nemzeti emlékhelyé avatásának 10. évfordulóját

A kettős jubileum alkalmából az MNB színesfém emlékérmé kibocsátását tervezi a nemzeti emlékhelyeket bemutató, 2014-ben indult emlékérmé-sorozat részeként.

Amennyiben a 2024. évi emlékérmé-kibocsátási program tervezett tematikájával kapcsolatban észrevételt, javaslatot kíván tenni, azt legkésőbb **2023. március 15-ig** teheti meg, a következő módon:

Levélben:

Magyar Nemzeti Bank
Társadalmi kapcsolatokért felelős igazgatóság
1850 Budapest

Elektronikus levélben:

emlekermekonzultacio@mnbb.hu

Az MNB mérlegeli a beérkezett észrevételeket, javaslatokat, és azokról összefoglalót készít, amelyet a honlapján közzétesz. Az MNB az észrevételekre egyedileg nem reflektál.